

Denizli Çıraklık Eğitim Merkezine Devam Eden Gençlerin Kaygı Düzeyinin Belirlenmesi

[*Determination Anxiety Level of the Youngsters Studying in Denizli Apprenticeship Training Center*]

ÖZET

AMAC: Bu çalışma, Denizli İli Çıraklık Eğitim Merkezi'ne devam eden gençlerin kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

YÖNTEM: Araştırmanın evrenini Denizli Çıraklık Eğitim Merkezi'ne kayıtlı 1276 kişi oluşturmaktadır. Örnek büyüklüğü; evrenin belli olduğu durumlarda kullanılan formül dikkate alınarak 235 kişi olarak belirlenmiş olup, 231 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma kapsamına alınan kişiler tabakalı rasgele örneklem yöntemiyle seçilerek, veriler Şubat-Mart 2005 tarihlerinde araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri aracıyla sınıf ortamında toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, ortalama, standart sapma, sayı, yüzdelik hesaplamaları, Kruskal-Wallis testi, t testi, Mann-Whitney testi ve One Way ANOVA testleri kullanılmıştır.

BULGULAR: Araştırma kapsamına alınan gençlerin yaş ortalaması 17.06 ± 1.45 yıldır. Gençlerin, %75,3'ü erkek, %33,8'i 4 ve daha fazla sayıda kardeşe sahip, %79,7'si ortaokul mezunu ve %76,7'si ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Gençlerin %87,9'unun ailesinde başka çalışan kişi bulunmaktadır. Gençlerin %16,5'i ilk kez yaptığı bir işte ustasının kendisine yardım etmediğini, %35,5'i izin alması gereken durumlarda sıkıntı yaşadığını, %40,3'ü gücünü aşan işleri yapmak durumunda olduğunu ve %29,9'u yaptığı işlerde takdir edilmediğini belirtmiştir. Gençlerin cinsiyet ve babalarının eğitim durumları ile kaygı düzeyleri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Yaş grubu, eğitim durumu, kardeş sayısı, anne-baba eğitimi, ustasından yardım alma durumu, gücünü aşan iş yapma durumu, devam ettiği iş kolu, günlük çalışma saati, ailesinde alkol kullanımını, ailesinde çalışan birey olma durumu, ailenin gelir durumu ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

SONUÇ: Araştırma kapsamına alınan kızların ve babasının eğitim düzeyi orta öğretimi ve üzerinde olan gençlerin kaygı düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

SUMMARY

AIM/BACKGROUND: This study was carried out as a definitive work in order to determine the anxiety level and self-respect of the students studying in Denizli Apprenticeship Training Center.

METHODS: The study population was composed of 1276 individuals registered at Denizli Apprenticeship Training Center. The size of the sample was established to be as 235 individuals considering the formula used in the conditions where the study population was determined but 231 individuals were contacted. Those recruited in the study were chosen with the stratified randomized sampling method. The data were obtained during February-March 2005 in the class via the questionnaire formed by the researcher, the State-Continuous Anxiety Inventory and Coopersmith Self-respect Scale. For the evaluation of the data mean, standard deviation, percentage and quantity estimations, Kruskal-Wallis test, t-test, Mann-Whitney Test and one way ANOVA tests were employed.

RESULTS: The mean age of the youngsters recruited in the study was 17.06 ± 1.45 . 75.3% of the subjects were male, 33.8% had 4 or more siblings, 79.7% were graduated from middle school and 76.7% were living with their families. Another working individual was present in 87.9% of the subjects. 16.5% of the subjects pointed out that they their master did not provided them assistance for a job they held for the first time whereas 35.5% of the subjects stated that they experienced difficulties in case when they needed license of absence. 40.3% of the students enunciated that they were obliged to do work that strain their power, and 29.9% stated that they were not appreciated. The difference between the sex of the subjects, the education status of their fathers and the anxiety level of the youngsters was found to be significant ($p<0.05$). No statistically significant relationship was found between age group, education status, number of siblings, education of parents, masters' assistance, obligation to do work that strain their power, the branch of job they were involved, daily working hours, alcohol consumption in the family, working individuals in the family, income level of the family and the anxiety levels ($p>0.05$).

CONCLUSION: The anxiety level of the females involved in the study and the youngsters whose fathers' education level was middle school or higher was detected to be greater.

**Özgür Metin,
Şerife Özkoç,
Fadime Gök Özer,
K.Derya (Taşçı)
Beydağ**

Pamukkale
Üniversitesi Denizli
Sağlık Yüksekokulu
Hemşirelik Bölümü,
Denizli, Türkiye.

Anahtar kelimeler:
Kaygı, gençlik,
çıraklık eğitim
merkezi.

Keywords: Anxiety,
youngsters,
apprenticeship
training center.

**Sorumlu yazar/
Corresponding
author:**

K.Derya (Taşçı)
Beydağ
Pamukkale
Üniversitesi Denizli
Sağlık Yüksekokulu
Morfoloji Binası
Kongre Kültür
Merkezi Katı Kınıklı-
Denizli
dtasci@pamukkale.edu.tr

GİRİŞ

Kaygı, gelecekle bağlantılı ve aşırı tehdit içeren durumda çıkan bilinmezlik korkusudur. Kaygı geniş

anlamda mutluluğu tehdit eden gerçek ya da hayali etmenlerin yol açtığı gerginlik huzursuzluk ve korku ile karakterize olan subjektif bir deneyimdir (1).

Kaygısı yüksek olan bireyin öğrenme, kavrama, düşünme, yargılama, karar verme ve problem çözme yeteneği olumsuz olarak etkilenir (2).

Kaygı iç ve dış dünyadan kaynaklanan bir tehlike olasılığı ya da kişi tarafından tehlikeli olarak algılanıp yorumlanan herhangi bir durum karşısında yaşanan bir duygudur. Kişi kendisini bir alarm durumunda ve sanki bir şey olacakmış gibi bir duygu içinde hisseder (3).

Teknolojinin hızla gelişmesi, bilimsel buluşlar, nüfus artışı ve ekonomik sıkıntılar gibi stresi arttıran çevresel faktörler insanların kaygı durumlarını da arttırmaktadır. Organizmanın refahını tehdit eden her durumun bir kaygı oluşturduğu varsayılır. Fiziksel zarar tehditleri, benlik değerine tehditler ve bir bireyin yapabileceğinden fazla performans gerektiren durumlar da kaygı meydana getirmektedir (3).

Alışılmamış bir durum, nesne ya da kişi ile karşılaşma, korku veren durum veya nesnelere karşılaşma, takınaklı düşünceler (yaptım mı?, yapmadım mı?), iç ve dış çatışmalar (karar verme güçlüğü) kaygıya neden olabilirler (3).

İnsanların yaşamlarını devam ettirmeleri, tehlikeli durumlardan korunmaları açısından anksiyete ve stres oldukça önemlidir. Anksiyeteli kişi sıkıntılı ve heyecanlıdır, aniden kötü bir haber alacak veya kötü bir şey olacakmış gibi hissedebilir. Bu ruhsal belirtilere çarpıntı, nefes darlığı, terleme, titreme gibi bedensel belirtiler de eşlik edebilir.

Anksiyete normalde tehlikeli durumlarda kişinin kendisini korumasına yardımcıdır ve belirli hedeflere ulaşmak için zorlayıcı olmaktadır. Örneğin, bir öğrenci sınava girme kaygısı sayesinde sınavlara daha iyi hazırlanabilir. İşinde başarısız olma kaygısı olan kişiler işini daha dikkatli yaparlar (4).

Tüm dünyada en yaygın biçimde yaşanan duygu durumu olan kaygının sonuçları olumsuz olabilmektedir. Nedenlerinin çok çeşitli olması yüzünden sağaltımı oldukça güç olan kaygı, iş yaşamında verimi etkileyerek kişilerin işgücünü önemli ölçüde azaltan en önemli faktörlerden birisidir. Sürekli kaygı düzeyi yüksek olan bireyler endişeleriyle başa çıkmada yetersiz kalmakta, bu da iş ve sosyal yaşantısını olumsuz etkilemektedir. İşyerinde yaşanan mesleki doyumsuzluk, çocukların işyerini ya da iş kolunu değiştirmesine neden olmakta, bu ise kaygıyı artırıcı bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (5-8).

Gençlerin erken yaşlarda çalışma yaşamına katılmaları onları fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden olumsuz etkilemektedir (9). Farklı kültürlerde, farklı ergen grupları ile yapılan çalışmalar, özellikle çalışan çocukların çok çeşitli ruhsal rahatsızlıklar açısından risk taşıdığını göstermektedir. Ülkenin geleceği olan

bu gruptaki yüksek kaygı, başarıyı olumsuz etkilemesi ve ileride büyük sorunlara yol açması gibi nedenlerle üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (10-13).

Meslek sahibi olmak amacıyla çıraklık eğitim merkezlerine devam eden gençlerin ailelerine ekonomik destek sağlamak amacıyla kendilerini başarılı olmak zorunda hissetmelerine neden olmakta, bu durumda gençlerde kaygı yaratmaktadır. Klinik uygulama dersi sırasında öğrencilere eğitim vermek amacıyla gidilen merkezde öğrencilerin kaygı yaşadıklarına dair sorular sormaları ve bu konuda sıkıntı yaşadıklarının gözlenmesinden yola çıkarak bu araştırma, Denizli il merkezinde bulunan Vali Necati Bilican Mesleki Çıraklık Eğitim Merkezi'ne kayıtlı sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin işyerindeki çalışma ortamında yaşadıkları kaygı düzeylerinin saptanması ve bu konuda gerekli olan önlemlerin alınmasına zemin oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, Çıraklık Eğitim Merkezi'ne kayıtlı teorik ve pratik eğitimine devam eden 1276 kişi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü; evrenin belli olduğu durumlarda kullanılan formül dikkate alınarak 235 kişi olarak belirlenmiş olup, bazı anket formlarının tam doldurulmamış olması nedeniyle değerlendirmeden çıkartılmasıyla nedeniyle 231 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma kapsamına alınan kişiler, kursa devam eden öğrencilerin kayıtlarından, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler arasından basit rasgele örneklem yöntemiyle seçilerek, veriler Şubat-Mart 2005 tarihlerinde araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu ve Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği (DSKÖ) ile toplanmıştır. Öğrencilerin sorulara gerçeği yansıtan yanıtlar vermesi açısından anket formlarına isim yazmamaları üzerinde önemle durulmuştur.

Anket formu 21 sorudan oluşmaktadır. Anket formu bireylere ve ailelerine yönelik tanıtıcı özellikler, çalışma durumları, mesleği ve çalışma koşullarına yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Durumluk-Sürekli Kaygı ölçeği (DSKÖ), Spielberg ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, Öner ve Le Compte tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek Durumluk-Kaygı Ölçeği ve Sürekli Kaygı Ölçeği olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Her bölüm 20 sorudan oluşmaktadır. Durumluk Kaygı Ölçeği'nde 20 maddeden oluşan ifadelerdeki "**Hiç, Biraz, Oldukça, Tamamen**" seçeneklerine doğru anlatımda (3, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 17 ve 18. maddeler) sırasıyla 1, 2, 3, 4 puan, tersine ifadede (1, 2, 3, 5, 8,

10, 11, 15, 16, 19 ve 20 Maddeler) ise 4, 3, 2, 1 puan verilmektedir. Doğrudan ifadeler için elde edilen toplam ağırlık puanından, tersine dönüş ifadeler için elde edilen toplam ağırlık puanları çıkarılmakta, bu sayıya önceden saptanmış değişmeyen bir değer olan, 50 rakamı eklenmekte ve Durumluk- Kaygı puanı elde edilmektedir. Sürekli Kaygı Ölçeği'nin 20 maddeden oluşan ifadelerindeki "**Hemen hemen hiçbir zaman, Bazen, Çoğu zaman, Hemen her zaman**" seçeneklerine doğru anlatımda (22-25, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38 ve 40 maddeler) sırasıyla 1, 2, 3, 4 puan ters anlatımda (21, 26, 27, 30, 33, 36 ve 39 maddeler) ise 4, 3, 2, 1 puan verilmiştir.

Verilerin değerlendirmesinde; ortalama, standart sapma, sayı, yüzdelik hesaplamaları, Kruskal-Wallis testi, t testi, Mann-Whitney testi ve One Way ANOVA testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Araştırma kapsamına alınan gençlerin yaş ortalaması $17,06 \pm 1,45$ 'tir. Öğrencilerin, %75,3'ü erkek, %33,8'i dört ve daha fazla sayıda kardeşe sahip, %79,7'si ortaokul mezunu ve %76,6'si ailesiyle birlikte yaşamaktadır.

Tablo 1. Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri.

Değişkenler	Sayı	%
Yaş Grupları		
14-17 yaş	154	66,7
18 yaş ve üzeri	77	33,3
Cinsiyet		
Kız	57	24,7
Erkek	174	75,3
Kardeş sayısı		
1-3	153	66,2
4-üzeri	78	33,8
Eğitim Durumu		
İlkokul Mezunu	21	9,1
Ortaokul mezunu	184	79,7
Açık öğretim lise devam ediyor	26	11,3
Kiminle yaşadığı		
Anne baba ve kardeşlerimle	177	76,6
Annem ve babam ayrı, annem veya babam ile	12	5,2
Akrabalarım veya arkadaşlarımla	16	6,9
Yalnız yaşıyorum	14	6,1
Diğer	12	5,2
Toplam	231	100,0

Tablo 2. Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin ailelerini tanımlayıcı özellikleri (n=231)

Değişkenler	Sayı	%
Babanın eğitim durumu		
İlköğretim	181	78,4
Orta Öğretim ve üstü	50	21,6
Annenin eğitim durumu		
İlköğretim	205	88,7
Orta Öğretim ve üstü	26	11,3
Ailenin aylık gelir durumu		
300 milyonun altında	184	79,7
301 milyon ve üzeri	47	20,3
Ailede başka çalışan durumu		
Var	203	87,9
Yok	28	12,1
Ailede kimlerin çalıştığı		
Sadece babam	77	33,3
Sadece annem	29	12,6
Hem annem, hem babam	38	16,5
Sadece kardeşlerim	28	12,1
Tüm aile bireyleri	59	25,5
Ailede kronik hastalığı olan		
Yok	188	81,4
Var	43	18,4
Ailede sürekli alkol kullanan/ bağımlı olan kimse olma durumu		
Yok	209	90,5
Var	22	9,5
Toplam	231	100,0

Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin ailelerini tanımlayıcı özellikleri Tablo 2'de gösterilmiştir. Gençlerin %78,4'ünün babası ve %88,7'sinin annesi ilköğretim mezunu, %79,7'sinin 300 YTL'den az geliri olduğu, %87,9'unun ailesinde ondan başka çalışan kişi olduğu, %25,5'inde tüm aile fertlerini çalıştığı, %18,4'ünün ailesinde kronik bir hastalığı olduğu ve %9,5'inin ise ailesinde alkol bağımlısı birey bulunduğu belirlenmiştir.

Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin çalışma durumlarını tanımlayıcı özellikleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Öğrencilerin %32,5'nin tekstilde çalıştığı, %83,5'inin ilk yaptığı işlerde ustasından yardım alabildiğini, %35,5'i izin alması gereken durumlarda sıkıntı yaşadığını, %40,3'ünün gücünü aşan işte çalıştığı, %29,9'unun yaptığı işlerde takdir edilmediğini, %79,7'sinin 300 YTL'nin altında ücret aldığı, %46,3'ünün günde 9-11 saat çalıştığı, %91,8'inin meslek sahibi olmak için merkeze geldiği ve %29,4'ü eğitim merkezine ulaşımında güçlük yaşadığını belirlenmiştir.

Öğrencilerin kaygı düzeyi toplam puan ortalamaları Tablo 4'te gösterilmiştir. Öğrencilerin durumluk kaygı puanları; $44,16 \pm 6,45$, sürekli kaygı puanları; $48,10 \pm 6,59$ olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin çalışma durumlarını tanımlayıcı özellikleri (n=231).

Değişkenler	Sayı	%
Hangi iş kolunda çalıştığı/ eğitim aldığı		
Elektrikçilik-Elektronik-Motorculuk	70	30,3
Tekstil	75	32,5
Cam işleri-Metal işleri	59	25,5
Ağaç işleri-Matbaacılık	27	11,7
İlk kez yapılan işlerde ustanın yardımcı/yol gösterici olma durumu		
Evet	193	83,5
Hayır	38	16,5
Her hangi bir nedenle izin alma durumunda sorun yaşanıp yaşanmadığı		
Sorun yaşıyor	82	35,5
Sorun yaşanmıyor	149	64,5
Gücünü aşan işleri yapmak zorunda kalma durumu		
Evet	93	40,3
Hayır	138	59,7
Başarılı olduğunda takdir edilme durumu		
Takdir ediliyor	162	70,1
Takdir edilmiyor	69	29,9
Çalıştığı yerden aylık ne kadar ücret aldığı		
300 milyonun altında	184	79,7
301-500 milyon arası	41	17,7
501-700 milyon ve üzerinde	6	2,6
Günde kaç saat çalıştığı		
6-8 saat	83	35,9
9-11 saat	107	46,3
12 ve üzeri	41	17,7
Çıraklık eğitim merkezine devam etme nedeni		
Meslek sahibi olabilmek/sertifika almak için	212	91,8
Aileme parasal yardım sağlamak için	12	5,2
Sevdiğim arkadaşlarımla olmak için	4	1,7
Boş zamanlarımı değerlendirmek için	3	1,3
Çıraklık eğitim merkezine gelirken ulaşımında güçlük yaşama durumu		
Evet	68	29,4
Hayır	163	70,6
Toplam	231	100,0

Tablo 4. Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin kaygı düzeyi toplam puan ortalamalarının dağılımı.

Alt Testler	Ortalama±SS	Min-Max
Durumluluk kaygı	44.16± 6.45	26-61
Sürekli Kaygı	48.10± 6.59	34-72

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre kaygı düzeyi puan ortalamaları Tablo 5'te gösterilmiştir. Öğrencilerin kaygı puan ortalamaları incelendiğinde, cinsiyetler arasındaki fark *durumluluk kaygı puan ortalamasında* istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0,05).

Tablo 5: Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin cinsiyetlerine göre kaygı düzeyi toplam puan ortalamalarının dağılımı.

Cinsiyet	Durumluluk kaygı		Sürekli Kaygı	
	n	Ortalama±SS	n	Ortalama±SS
Kız	57	43,92±6,42	51,35±6,99	
Erkek	174	44,24±6,47	47,04±6,10	
Toplam	231	44,16±6,45	48,10±6,59	
		t=4,457 p<0,05	t=-0,316 p>0,05	

Öğrencilerin babalarının eğitim düzeylerine göre kaygı düzeyi puan ortalamaları Tablo 6'da gösterilmiştir. Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, babaların eğitim düzeyi ile süreklilik kaygı puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 6: Sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre kaygı düzeyi toplam puan ortalaması

Baba Eğitim Durumu	Durumluluk kaygı Puan ortalaması		Sürekli Kaygı puan ortalaması
	n	Ortalama±SS	Ortalama±SS
İlk öğretim	181	44,09±6,16	47,63±6,30
Orta öğretim ve üzeri	50	44,42±7,45	49,80±7,36
Toplam	231	44,16±6,45	48,10±6,59
		t=-3,16 P>0,05	t=-2,07 p<0,05

TARTIŞMA

Denizli il merkezinde bulunan Vali Necati Bilican Mesleki Çıraklık Eğitim Merkezi'ne kayıtlı sanayi bölgesinde çalışan öğrencilerin işyerindeki çalışma ortamında yaşadıkları kaygı düzeylerinin saptanması amacıyla yapılan bu çalışmanın sonucunda, öğrencilerin orta derecede durumluk ve süreklilik kaygı düzeyleri olduğu saptanmıştır.

Tel ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin IM enjeksiyon öncesi durumluk anksiyete puan ortalaması 40,85±6,74, sürekli anksiyete puan ortalaması 48,40±5,39 bulunmuştur (14). Canbaz ve arkadaşlarının çalışmasında, durumluk kaygı puanı; 40,0±9,7 ve sürekli kaygı puan ortalaması 44,7±9,7 olarak bulunmuştur (5). Tel ve arkadaşlarının belirttiğine göre, öğrencilerin laboratuvar ortamında birbirine uyguladıkları ilk enjeksiyon döneminde enjeksiyon uygulanan öğrencilerin korku, anksiyete ve karşısındakine güvenememe duygusunu yoğun yaşadıkları; hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin ilk kez hastaya IM Enjeksiyon yapmadan önce orta düzeyde durumluluk (%65) ve sürekli (%50) anksiyete yaşadıkları saptanmıştır (14). Bu sonuçlar, örneklem grubunun benzer özellikleri taşıması yönünden çalışmamız sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin cinsiyetleri ile kaygı durumları arasında fark olduğu görülmüş ve farkın erkek öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır. Bu sonucun, erkek öğrencilerin

sayısının daha fazla olmasından ($n=174$) ve erkek öğrencilerin meslek edinme konusunda ailelerinin onlardan beklentilerinin fazla olması, ailelerine ekonomik olarak destek olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha düşük olmasının, erkeklere oranla kaygılarını daha açık şekilde ifade etmelerinden kaynaklanmış olabileceği şeklinde de yorumlanabilir. Tel ve arkadaşlarının çalışması da bu sonuçla benzerlik göstermektedir (14). Çakmak ve Hevedanlı'nın çalışmasında da, kaygı düzeyinin cinsiyetler arasında farklılık gösterdiği saptanmıştır (15). Canbaz ve ark. çalışmasında, çalışan kızların durumluluk ve sürekli kaygı puanlarının erkeklere göre yüksek olduğu, ancak sadece sürekli kaygı puanı arasında istatistiksel anlamlılık olduğu bulunmuştur (5). Alisinanoğlu ve Ulutaş'ın çalışmasında da kaygı düzeyinin cinsiyetlere göre farklılık gösterdiği ve kızların kaygı düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (3). Bu çalışma sonuçları bizim çalışmamız sonuçları ile farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının kaygı düzeylerinde etkili olduğu saptanmıştır. Babası orta öğretim ve üzerinde eğitim almış olan gençlerin kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu sonucun, eğitim düzeyi yüksek olan babaların gençler üzerinde beklentilerinin yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu sonuçlar, Çam ve arkadaşlarının çalışmasında elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir (13). Çakmak ve Hevedanlı'nın çalışmasında da, otoriter babaların çocuklarının kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (15). Alisinanoğlu ve Ulutaş'ın belirttiğine göre, Varol anne babaların eğitim durumu ile çocukların kaygı düzeyleri arasında önemli farkın olmadığını, Gümüş anne-baba eğitim durumu ile çocukların sosyal kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ve eğitim düzeyi yüksek olan çocukların kaygı düzeyinin düşük olduğunu belirtmektedir (3). Bu sonuçlar çalışmamız sonuçları ile farklılık göstermektedir.

Çıraklık Eğitim Merkezi'ne devam eden, öğrencilerin yaş grubu, eğitim durumu, kiminle yaşadığı, anne eğitim durumu, aylık gelirleri vb. değişkenlerin durumluk-sürekli kaygı düzeylerini etkilemediği bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Çalışan çocuklarla ilgili mevcut yasaların iyileştirilmesi,
- Anne-baba, usta eğitiminin gençlerin kaygı düzeyini etkilemesinden dolayı ailelerin ve ustaların

TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 2008: 7 (2)

gençlere önem vermesi, tutumlarının gençlerin kaygı düzeylerini artırıcı yönde olmaması,

- Çıracılık eğitim merkezine devam eden gençlerin adölesan dönemde olması ve bu gençlerin dönemsel geçiş nedeniyle bir takım duygusal dalgalanmalar yaşaması nedeniyle ailelerin bu konuda daha hassas davranmaları, gerekirse uzman kişilerden destek almaları,

- Çalışan gençlerin sorunları, nedenleri ve çözüm yolları çeşitlilik içermektedir. Çok boyutlu olan bu konuda sorunlara yönelik çözümler devletin, işverenlerin, kitle örgütleri ve meslek kuruluşlarının, ailelerin ve gençlerin işbirliği içerisinde ele alınması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Gürsoy AA. Ameliyat öncesi dönemde yaşanan kaygının hastanın iyileşme sürecine etkisi. Hacettepe Üniversitesi HYO Dergisi. 2001; 8 (2): 114-119.
2. Öz F. Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Anksiyete ve Korku. 2004; 157-178.
3. Alisinanoğlu F, Ulutaş İ. www.testkulubu.com/Rehberlik/Adim_Adim_Rehberlik (erişim: 10.04.2005).
4. Kuehn BM. Scientists examine primary care-based screening and treatments for anxiety. JAMA. 2008; 299(16): 1886-7.
5. Canbaz S, Pekşen Y, Sünter AT. (2000-2001) Samsun Çıracılık Eğitim Merkezi'ne Devam Eden Çıracıların Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi. www.dicle.edu.tr/~Halks/Yedi2.Htm.
6. Yorulmaz F. Edirne Merkezindeki Orta Dereceli Okul Öğrencilerinde Kaygı Düzeyleri ve Bazı Sosyoekonomik Determinantlar Edirne: (Uzmanlık Tezi). 1991.
7. Avcıoğlu S. Kaygı Düzeyi ve Denetim Odağının Bireyin İş Verimi Üzerindeki Etkilerinin Belirlenip Karşılaştırılması İzmir: (Uzmanlık Tezi). 1995.
8. Boyacı S. Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Beklenti ve Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma İzmir: (Uzmanlık Tezi). 1990.
9. Dikmen A. Çocuklar çalışmalı mı? Çalışan çocukların görüşleri. 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildirgeler Kitabı. İstanbul: Çocukları Vakfı Yayınları. 2001; p. 468-478.
10. Hocaoğlu Ç. Trabzon Çıracılık Eğitim Merkezi Öğrencileri İle Bir Grup Orta Öğretim Öğrencisinin Ruhsal Durumlarının Karşılaştırılması Trabzon: (Uzmanlık Tezi). 1998.
11. Çamkuşu B, Sala G, Yıldız AN. Ahi Evran Çıracılık Eğitim Merkezi Son Sınıfta Öğrenim Gören, Oto Yan Sanayinde Çalışan İşçilerin Psikolojik Semptom Dağılımı. İstanbul: V. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi. 1996; p. 513-517.
12. Yıldız AN. Çocuğun değeri ve çocuk çalıştırılması. Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı Dergisi. 1995; 5 (1): 21-25.
13. Çam O, Khorshid L, Altuğ Özsoy S. Öğrencilerin çalışma davranışı, sınav kaygısı ve benlik saygısının başarı düzeyine etkisinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 1998; 14 (3): 243-255.
14. Tel H, Tel H, Sabancıoğulları S. Hemşirelik Birinci sınıf öğrencilerinin laboratuvar uygulamasında birbirine IM enjeksiyon uygularken ve klinik uygulamanın ilk gününde anksiyete durumları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2004; 7 (1): 27-32.
15. Çakmak Ö, Hevedanlı M. Eğitim ve Fen Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2005; 4 (14): 115-127.